

ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ : РЕСУРСИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ (НА ПРИКЛАДІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

дипломна робота магістра

Виконав: студент групи ГГ-61 *Скічко Вадим Миколайович*
Науковий керівник: *к. геогр. н., доцент Прасул Юлія Іванівна*
Харківській національний університет імені В.Н. Каразіна, 2017
спеціальність 8.04010401 Географія

АНОТАЦІЯ

У Харківській області, поряд з іншими видами туризму, індустриальний туризм також користується попитом. Цей вид туризму приносить вигоду не лише туристичним компаніям, а й підприємствам, де проходять екскурсії.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану та виявлення перспектив розвитку індустриального туризму в Харківській області. Задачі дослідження: аналіз теоретичних аспектів; аналіз ресурсної бази розвитку індустриального туризму; розкриття особливостей пізнавальних маршрутів в аспекті індустриальної тематики; розробка індустриально-орієнтованих пізнавальних маршрутів; виділення проблем та перспектив розвитку індустриального туризму.

Об'єктом дослідження є територія Харківської області, яка характеризується наявністю індустриальних об'єктів, які мають ту чи іншу пізнавальну цінність. Предметом дослідження є індустриальні об'єкти, що знаходяться на території Харківської області і претендують на звання об'єктів індустриального туризму. Методи дослідження: географічний, теоретичного аналізу, моделювання, історичний. Дипломна робота викладена на 98 сторінках і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (з 74 найменувань), супроводжується 23 ілюстраціями та 9 таблицями.

У розділі 1 «Теоретичні основи розвитку індустриального туризму» виділені сутність і особливості індустриального туризму, місце у загальній класифікації туризму, проаналізовано історію та сучасний стан його розвитку у світі та Україні, розкриті базові ресурси індустриального туризму та оприлюднені результати анкетування підприємств.

У розділі 2 «Ресурсна база розвитку індустриального туризму у Харківській області» представлено інформацію про природні та соціально-економічні передумови розвитку індустриального туризму у Харкові та Харківській області, виділені з них найбільш перспективні.

У розділі 3 «Розробка індустриальних пізнавальних маршрутів для Харкова та Харківської області» визначено особливості побудови пізнавальних маршрутів індустриальної тематики, представлено шість пізнавальних маршрутів різної тематики та спрямування, розкриті проблеми та перспективи розвитку індустриального туризму у Харківській області.

В результаті проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

1. Проаналізувавши різні джерела, визначено, що індустриальний туризм активно розвивається у світі та Україні зокрема, але теоретичний апарат сформований недостатньо. У тлумаченні терміну ми підтримуємо точку зору В.С. Пацюк, як таку, що найбільш повно відображає теоретичне обґрунтування та сучасний стан розвитку індустриального туризму. У загальній класифікації туризму індустриальний туризм найбільш доцільно виділяти за метою подорожі. Щодо класифікації індустриального туризму, то доцільно виділяти три напрямки: пізнавальний, професійний, пригодницький, що дозволяє зосередити увагу на розробці комерційно вигідних маршрутів. Найбільш поширеними у світі є екскурсії, що проводять на підприємства харчової промисловості. Анкетування, яке проводилося під час дослідження, показало, що підприємства готові долучитися до індустриального туризму.

2. Україна та Харківська область зокрема багаті на ресурси індустриального туризму, до яких відносимо у першу чергу промислові об'єкти, а також природні, історико-культурні та сферу послуг. Серед перших переважають підприємства у галузях машинобудування та харчової промисловості, що у майбутньому може бути основою пізнавальних маршрутів. Серед ресурсів сфери послуг звертати увагу слід на транспортний та науковий комплекси. Історико-культурні об'єкти посилюють пізнавальну цінність маршрутів. В Україні концентрація об'єктів по яких проводять екскурсії, характерна для східних та північних областей, великих промислових центрів Харківської, Дніпропетровської, Запорізької та Київської областей. У Харкові найбільше екскурсій проводиться на підприємства у галузях машинобудування та харчової промисловості, а також у музеї індустриальної тематики. У районах Харківської області переважають екскурсії на підприємства харчової промисловості. Найбільш перспективними для залучення до індустриального туризму є підприємства Чугуївського та Дергачівського районів. Інші райони за умови належного рівня фінансування інфраструктури також мають усі підстави бути залученими до розвитку індустриального туризму у області.

3. Серед композиційних принципів побудови індустриально-зорієнтованих пізнавальних маршрутів слід обирати тематичний. Для туристів краще організовувати екскурсії одразу на декілька підприємств, щоб зробити тур більш насиченим і яскравим. Для екскурсантів актуальніше буде провести екскурсію на одне підприємство, але детальніше. Враховуючи розосередженість об'єктів по території, екскурсії краще проводити із залученням транспорту. Серед основних ознак сучасних пізнавальних маршрутів виділяємо інтерактивність, що слід обов'язково враховувати при розробці маршрутів.

4. Практичним результатом є укладення шістьох пізнавальних маршрутів по території Харкова та Харківської області, які є різні за тематикою: «Чудо-світ харчової промисловості», «Величні літаки», «Гордість Харківщини», «Чугуївщина індустриальна», «Знайомство з залізницею», «Подорож у світ друкарства». Дані маршрути рекомендовано використовувати у сфері індустриального туризму для його подальшого розвитку та популяризації.

5. Проблеми розвитку індустриального туризму в Харківській області є аналогічними до проблем інших областей України, а саме: недосконалість нормативно-правової бази, відсутність комплексної інформації щодо ресурсів розвитку індустриального туризму, відсутність рекламної підтримки, низька спеціальна кваліфікація екскурсоводів, що викликає необхідність наявності на підприємстві фахівця, з навичками екскурсовода. Серед основних перспектив виділяємо: подальше залучення як діючих підприємств до туристичної сфери так і покинутих; розширення як галузей, так і переліку підприємств; створення інтернет-ресурсів для реклами та ознайомлення з об'єктами індустриального туризму; підвищення кваліфікації екскурсоводів; подальше укладання тематичних маршрутів.